

ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์
สอบ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘

๑. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. บาลีไวยากรณ์ แบ่งเป็น.....ภาค คือ.....๑

ข. สระมีมาตราเบา.....ตัว คือ.....ชื่อว่า รัสสะ ๑

๒. จงเติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่างต่อไปนี้

ก. จตุตถาโร + อิมะ สนธิเป็น ๑

ข. พนธุสสุ + อิว สนธิเป็น ๑

ค. สเมตตยัสมา ตัดบทเป็น ๑

ฌ. สาธุติ ตัดบทเป็น ๑

ง. พยัญชนะอาคม มี ๘ ตัว คือ ๑

๓. จงตอบคำถามต่อไปนี้

ก. อะไรจัดเป็นนามนาม ๑ แบ่งออกเป็นเท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑

ข. อิตถิลิงค์ มีการันต์เท่าไร ๑ อะไรบ้าง ๑

ค. ปกติสังขยา กับปुरुณสังขยา ต่างกันอย่างไร ๑

ฌ. อุมห และ เอกจุจ เป็นสัพพนามประเภทไหน ๑

ง. อุปริ, เสยฺยถา แปลว่าอย่างไร ๑ เป็นนิบาตบอกอะไร ๑

๔. ศัพท์เช่นไร ชื่อว่าอาขยาต ๑ ในอาขยาต นั้นท่านประกอบด้วยอะไรบ้าง ๑

จงเขียนวิภัตติหมวดอักษัตตนี้ เฉพาะฝ่ายปรัสสบทมาตุ ๑

๕. กิริยาภิตกั คือ โภชนีย, อารทฺโธ แปลว่าอย่างไร ๆ สำเร็จรูปมาจากอะไร ๆ จงเขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัย มาด้วย

ก. ปาป กโรติ สีเลนาติ ปาปการี ฯ

ข. ครหิตพฺพนฺติ การยหํ ฯ

ค. กโรติ เตนาคิ กรณํ ฯ

๖. สมาสเช่นไรชื่อว่าวันทวสมาส ฯ และวันทวสมาสนั้น มีเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ สนฺตจิตฺโต (ภิกฺขุ) เป็นสมาสอะไร จงเขียนรูปวิเคราะห์มาด้วย ฯ

๗. ในปรณัตถิต และอภยัตถิต มีปัจจัยอย่างละเท่าไร ฯ อะไรบ้าง ฯ โภคิ ลงปัจจัยอะไร ในัตถิตไหน จงเขียนรูปวิเคราะห์มาด้วย ฯ

ใช้เวลา ๓ ชั่วโมง

เฉลย ประโยค ๑-๒
ปัญหา บาลีไวยากรณ์

๑. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ก. บาลีไวยากรณ์ แบ่งเป็น ๔ ภาค คือ อักษรวิธี ๑ วจีวิภาค ๑ วากยสัมพันธ์ ๑ นันทลักษณะ ๑ ฯ

ข. สระมีมาตราเบา ๓ ตัว คือ อ อิ อุ ชื่อว่า รัสสระ ฯ

๒. ได้เติมคำที่ถูกต้องลงในช่องว่าง ดังต่อไปนี้

ก. จตุตาโร + อิมะ สนธิเป็น จตุตาโรเม ฯ

ข. พนฺธุสฺส + อิว สนธิเป็น พนฺธุสฺสเสว ฯ

ค. สมตฺยาสุมา ตัดบทเป็น สมตฺ - ยาสุมา ฯ

ฌ. สาธุติ ตัดบทเป็น สาธุ - ติติ ฯ

ง. พยัญชนะอาคม มี ๘ ตัว คือ ย ว ม ท น ต ร พ ฯ

๓. ได้ตอบคำถามต่อไปนี้

ก. นามที่เป็นชื่อของคน สัตว์ ที่ สิ่งของ จัดเป็นนามนาม ฯ แบ่งออกเป็น ๒ คือ สาธารณนาม ๑ อสาธารณนาม ๑ ฯ

ข. อิตถิลิงค์ มีการันต์ ๕ คือ อา อิ อี อุ อู ฯ

ค. ต่างกันอย่างไร คือ ปกติสังขยา นับโดยปกติ เป็นต้นว่า หนึ่ง สอง สาม สี่ ห้า สำหรับนับนามนามให้รู้ว่ามีประมาณเท่าใด ส่วนปุณณสังขยา สำหรับนับนามนามที่เต็มในที่นั้น ๆ คือ นับเป็นชั้น ๆ เป็นต้นว่า ที่หนึ่ง ที่สอง ที่สาม ที่สี่ ที่ห้า ฯ

ฌ. อมฺห เป็นปฺริสสัพพนาม, เอกจฺจ เป็นอนิยมิเสสนสัพพนาม ฯ

ง. อุปฺริ แปลว่า เบื้องบน เป็นนิบาตบอกที่ ฯ เสยฺยถา แปลว่า ฉันทใจ เป็นนิบาตบอกอุปมาอุปไมย ฯ

๔. ศัพท์กล่าวกริยา คือ ความทำ เป็นต้นว่า ยืน เดิน นั่ง นอน กิน ดื่ม ทำ พูด คิด ชื่อว่าอาขยาต ฯ

ในอาขยาตนั้นท่านประกอบด้วยวิัตติ กาล บท วนะ บุรุษ ชาติ วาก ปัจจัย ฯ ได้เขียนวิัตติหมวดอักษัตตนิ เฉพาะฝ่ายปรัสสบทมาดังนี้

ปรัสสบท

	เอก.	พหู.
ป.	อิ	อุ
ม.	โอ	ตุ
อุ.	อี	มฺหา

๕. กริยาภิกตฺ คือ โภชนีย แปลว่า อันเขาพึงกิน ฯ สำเร็จรูปมาจาก ภู ชาทฺ ในความกิน อนีย ปัจจัย พฤทธิอุ เป็น โอ ลง สิ ปฐมาวิัตติ สำเร็จรูปเป็น โภชนีย ฯ

อาร์ทุโ แปลว่า อันเขาปรารถแล้ว ฯ สำเร็จรูปมาจาก อา บทหน้า รกฺ ชาทฺ ในความเริ่ม ต ปัจจัย ชาทฺมี ฤ เป็นที่สุดอยู่หน้า แปลง ต เป็น ทฺ แล้วลบที่สุดชาทฺ ลง สิ ปฐมาวิัตติ สำเร็จรูปเป็น อาร์ทุโ ฯ

ได้เขียนคำแปลรูปวิเคราะห์ต่อไปนี้ พร้อมทั้งบอกรูป สาธนะ และปัจจัย มาดังนี้

ก. (ผู้ใด) ย่อมทำ ซึ่งบาป โดยปกติ เหตุนั้น (ผู้นั้น) ชื่อว่าผู้ทำซึ่งบาป โดยปกติ ฯ เป็นกัตตุรูป กัตตุสาธนะ ลงในอรรถแห่งดัสสี่ละ ณี ปัจจัย ฯ

ข. (กรรมใด)อันเขาพึงติเตียน เหตุนั้น (กรรมนั้น)ชื่อว่าอันเขาพึงติเตียน ฯ เป็นกัมมรูป กัมมสาธนะ ญย ปัจจัย ฯ

ค. (เขา)ย่อมทำด้วยสิ่งนั้น เหตุนั้น (สิ่งนั้น)ชื่อว่าเป็นเครื่องทำ(แห่งเขา) ฯ เป็นกัตตุรูป กรณสาธนะ ยุ ปัจจัย ฯ

๖. นามนามตั้งแต่ ๒ ศัพท์ขึ้นไป ท่านย่อเข้าเป็นบทเดียวกัน ชื่อว่าวันทวสมาส ฯ
และวันทวสมาสนั้น มี ๒ คือ สมหาโร อสมหาโร ฯ

สนุดจิตุโต (ภิกขุ) เป็น ัญฐีพหุพหิสมาส วิเคราะห์ว่า สนุด จิตุ
ยสฺส โส สนุดจิตุโต (ภิกขุ) ฯ

๗. ในปุรณัตถธิต มีปัจจัย ๕ ตัว คือ ดิย, ถ, จ, ม, อี ฯ ในอพยยัตถธิต มีปัจจัย
๒ ตัว คือ ถา, ถิ ฯ

โกถิ ลง อี ปัจจัย ในตทสสัตถิตถธิต ฯ วิเคราะห์ว่า โกโค อสฺส
อตถิตติ โกถิ ฯ